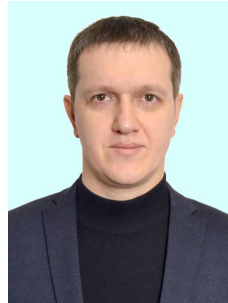

УДК 334.72

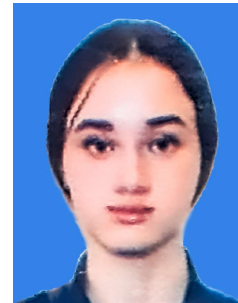
DOI 10.31733/2078-3566-2021-2-294-301

Юрій ПАРШИН[©]
доктор економічних наук,
доцент

Дмитро САНАКОЄВ[©]
кандидат юридичних наук,
доцент

Софія САМОЙЛОВА[©]
курсант

(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ОФШОРИЗАЦІЯ ТА ДЕОФШОРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ОСОБЛИВОСТІ

Зазначено, що підвищення конкурентоспроможності національних економік та їх бізнес-структур у глобальному вимірі призводить до використання різноманітних офшорних схем, що є вагомим чинником у конкурентній боротьбі. Офшори являють собою складне і суперечливе явище у світовій економіці. За даними Організації економічного співробітництва та розвитку, третина світових активів розташована в офшорних юрисдикціях світу, через які проходить майже половина світової торгівлі. Зазначено, що до низки таких юрисдикцій за останні десятиліття також можна додати і європейські країни з високими податками, які пропонують пільгові податкові режими для іноземних компаній, серед яких є Швейцарія, Люксембург, Нідерланди тощо. Надано увагу тому, що внаслідок таких дій спостерігається відтік капіталів в офшорні зони, та підривається довіра до урядів неофшорних економік, що великою мірою зменшує можливість фінансування соціально значущих статей видатків бюджету відповідних країн. Основний підхід до розуміння офшоризації частково пояснюється тим, що офшори переважно використовуються з метою ухилення від сплати податків та легалізації доходів, які отримані зокрема й злочинним шляхом. Акцентовано на тому, що такою можливістю користуються великі транснаціональні компанії, які мають представництва в більшості розвинених держав світу та генерують прибуток у цих юрисдикціях, при цьому центри, акумуляції прибутків знаходяться в офшорних юрисдикціях. Зазначено, що одним з індикаторів, який найкраще відображає діяльність транснаціональних корпорацій, є показник прямих іноземних інвестицій. Наведено динаміку змін цього показника протягом семи років. Проаналізовано визначення терміна деофшоризація. Надано основні відмітні ознаки офшорних юрисдикцій в узагальненому вигляді. Зазначаються основні базові елементи та їх групи державної політики у сфері деофшоризації та механізми їх дії. Надано перелік основних мотивів використання офшорів суб'єктами підприємницької та іншої діяльності.

Ключові слова: офшори, офшоризація, деофшоризація, юрисдикція, економічна безпека.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації, які характерні сучасному періоду, призводять до того, що бізнес стає транснаціональним. Все більше компаній ускладнюють свою структуру, розширюючись територіально та географічно. В цьому проявляється прагнення

© Паршин Ю. І., 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8650-5303>

parshin22@ukr.net

© Санакоєв Д. Б., 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-6783-3168>

d_sanakoyev@ukr.net

© Самойлова С. Ю., 2021

fepb@dduvs.in.ua

до збільшення прибутку за рахунок розширення, експансії, а тому проблема «втечі капіталу» і офшоризації економіки є серйозним викликом для влади будь-якої країни. Однак є й інші причини, за якими бізнес так активно засновує дочірні компанії та філії в інших державах. Загалом офшори являють собою складне і водночас суперечливе явище у світовій економіці.

Згідно з даними Організації економічного співробітництва та розвитку третина світового багатства розташована в офшорних юрисдикціях світу, через які проходить половина світової торгівлі [1]. Такі території надають пільгові умови оподаткування та анонімність кінцевого вигодонабувача.

Зазначимо, що до низки таких юрисдикцій за останні десятиліття можна додати і європейські країни з високими податками, які пропонують пільгові податкові режими для іноземних компаній (наприклад, Швейцарія, Люксембург, Нідерланди). А відтік капіталів в офшорні зони, як наслідок, підриває довіру до урядів неофшорних економік, що великою мірою зменшує можливість фінансування соціально значущих статей видатків бюджету. Крім того, залежність від офшорних юрисдикцій компаній з ключових, стратегічно важливих галузей має певні ризики для стабільності економічної безпеки будь-якої країни. Отже, з'являється потреба у вивченні заходів економічної політики держави, які змогли б протистояти негативним тенденціям, що породжує офшоризація.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Зарубіжні дослідження і публікації стосовно офшорних зон та технологій офшоризації в бізнесі стали активно з'являтися у 1990-і рр., але на теренах української науки питання деофшоризації стали з'являтися значно пізніше – після світової фінансової кризи 2008 р. Багато питань вже досліджено, але водночас, на нашу думку, потребують додаткових досліджень та уточнень питання, пов'язані з розкриттям поняття сутності й структури деофшоризації; треба класифікувати сукупність термінів, які використовуються в спеціальній літературі по деофшоризації; виявити причини офшоризації бізнесу і визначити основні напрями економічної політики у сфері деофшоризації. Розумінням суті процесів, що відбуваються в економічних системах, вивченням негативного впливу процесів офшоризації тощо займаються багато вчених і аналітиків [2–6].

Мета публікації полягає у дослідженні економічної політики у сфері деофшоризації як пріоритетної у цей час за допомогою аналізу її окремих заходів і зіставлення зі специфікою національних економічних умов.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наявних досліджень, присвячених офшорній тематиці, дозволяє зробити висновок, що розкриття поняття офшорів різними авторами проводиться за допомогою використання таких прийомів [7]:

- 1) вказується на те, що термін *offshore* означає прибережний, морський (через етимологічну складову цього терміна);
- 2) виділяються основні переваги офшорних юрисдикцій, що спонукають їх формуванню;
- 3) наводиться історичний аспект становлення офшорних юрисдикцій.

Етимологічне дослідження терміна офшор щодо явища, що позначається цим терміном, встановлює таке:

1. Термін *offshore* англійською мовою означає прибережний. Іншими словами, основний сенс конструкції означає щось, що знаходиться «поза берегом, але близько до нього».

2. Явище, яке отримало назву офшоризація, за своїм змістом полягало в «перенесення окремих бізнес-процесів за межі юрисдикції материнської компанії з метою мінімізації витрат виробництва товарів і послуг». Юрисдикція, в яку здійснюється перенесення відповідних бізнес-процесів, отримала назву «офшорна юрисдикція». Зі свого боку, спеціальна юридична особа, на яку здійснюється таке перенесення, отримала найменування офшор.

При цьому перенесення таких бізнес-процесів можна розуміти як у широкому, так і у вузькому сенсі.

У широкому сенсі йдеться про офшорний аутсорсинг, коли компанія робить реальне перенесення бізнес-процесів з метою скорочення витрат (наприклад, вартість кваліфікованої праці на ринку розвинених країн і країн, що розвиваються, істотно відрізняються на користь останніх). При цьому таке перенесення може здійснюватися як через афілійовані, так і не афілійовані особи [8].

На наш погляд, основний підхід до розуміння офшоризації такий, який частково пояснюється вітчизняними економічними реаліями, за яких офшори переважно використовуються в цьому плані з метою ухилення від сплати податків та легалізації доходів, які отримані злочинним шляхом.

На цей час такою можливістю користуються великі транснаціональні компанії (ТНК),

що мають представництва в більшості розвинених держав світу та генерують прибуток у цих юрисдикціях, при цьому центри, акумуляції прибутків знаходяться в офшорних юрисдикціях.

Також треба зазначити, що одним з індикаторів, який найкращою мірою відображає діяльність ТНК, є показник прямих іноземних інвестицій (ПІІ).

Наприклад, надамо статистичну інформацію стосовно обсягів ПІІ, що припадають на офшорні юрисдикції (табл. 1) [9].

У найбільш узагальненому вигляді двадцяте століття можна охарактеризувати такими знаковими нововведеннями.

1. Створення інституту банківської таємниці. Незважаючи на те, що банківська таємниця є досить-таки давнім інститутом, та відправним початком треба вважати введення інституту банківської таємниці в Швейцарії з прийняттям у 1934 р. закону про банківську таємницю. Згодом аналогічні положення були введені практично у всіх офшорних і спаринг-офшорних державах.

Таблиця 1

Значення загального обсягу ПІІ у світі та обсягу ПІІ, що припадають на офшорні юрисдикції, за період з 1990 по 2018 рік (млн дол. США)

Показник	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2018
Загальний обсяг ПІІ у світі	204886	341522	1356613	948585	1365106	2033802	1297152
Обсяг ПІІ, що припадає на офшорні юрисдикції	15149	21670	133237	23382	279981	652005	144662

Попит на банківські послуги, які дозволяють приховувати інформацію про власників рахунків і їх активів, джерел їх формування, швидко набирає обертів. Особливий інтерес у подібних послугах проявляється з боку ТНК і їх власників, що дозволяють їм ухилятися від сплати податків: з боку організованого злочинного співтовариства переслідується мета легалізації величезних злочинних доходів, а з боку терористичних організацій – для організації системи фінансування тероризму [10].

Лібералізація регулювання фінансових ринків. У дослідженнях, присвячених цій тематиці, вказується на ту обставину, що одним з ключових чинників, що впливає на становлення офшорних юрисдикцій, є такі процеси: становлення вільних валютних ринків, зняття обмежень за фінансовими операціями та взаємне визнання банківських ліцензій.

На поточний момент такий принцип застосовується практично у всіх офшорних юрисдикціях.

В узагальненому вигляді, офшорні юрисдикції мають такі відмітні ознаки:

1. Податкові переваги.
2. Високий ступінь конфіденційності інформації про клієнта (банківська і комерційна таємниця).
3. Розвинена фінансова інфраструктура.
4. Історично сформований центр концентрації капіталу.
5. Політично нейтральна юрисдикція.
6. Сприятливий інвестиційний клімат.
7. Наявність розгорнутої системи угод про уникнення подвійного оподаткування (СУУПО).

Звернемо увагу на деякі окремі аспекти таких ознак, наприклад податкові переваги. Практично кожна офшорна або спаринг офшорна юрисдикція надає особам, зареєстрованим на їх території, істотні податкові переваги. Ця обставина породжує проблему, яка називається проблемою недобросовісної податкової конкуренції і яка зводиться до того, що особи, які уникають або оптимізують свої податки за допомогою використання офшорних інструментів, значно економлять на власних витратах. Внаслідок таких дій сумлінний платник податків потрапляє в невідгдане становище, оскільки його фінансові ресурси значно обмежені порівняно з недобросовісним.

Проблема недобросовісної податкової конкуренції також зводиться до того, що будь-яке підвищення податкового навантаження є для сумлінного платника податків згубним з погляду зручності ведення підприємницької діяльності, що фактично підштовхує його самому використовувати офшорні механізми. І третій аспект зазначеної проблеми пов'язаний з тим, що використовувати офшорні механізми можуть суб'єкти, які мають значні фінансові

й організаційні ресурси, що ставлять великий бізнес в привілейоване становище порівняно із середнім і дрібним.

При співвідношенні понять офшоризація економіки і деофшоризація економіки треба враховувати, що офшоризація – явище, яке утворюється стихійно та пов'язане з використанням суб'єктами підприємницької та іншої діяльності недосконалості національних правових і податкових систем з метою досягнення певних інтересів (наприклад, ухилення від сплати податків, захист корпоративних інтересів і прав власності тощо).

Деофшоризація, самою своєю суттю, є явищем абсолютно протилежним. По-перше, суб'єктом деофшоризації є держава, а також групи держав, які об'єднані в міжнародні організації. По-друге, деофшоризація передбачає певний цілеспрямований вплив державних органів (судової, виконавчої і законодавчої гілок влади) на запобігання та згладжування негативних наслідків офшоризації.

Ефективність національних заходів безпосередньо залежить від можливості впливу окремих держав на глобальні економічні процеси. В умовах глобалізації фінансових і реальних секторів економіки найбільш ефективними є саме заходи, які реалізуються міжнародним співтовариством держав.

На підставі усього вищевикладеного можна дати визначення терміну деофшоризація – це політика держави та міждержавних утворень, яка спрямована на запобігання і припинення негативних явищ, що випливають з офшоризації економіки, а також щодо створення спеціальних умов, спрямованих на стимулювання осіб утриматися від подібної поведінки або добровільно його припинити.

Основним базовим елементом державної політики у сфері деофшоризації є реалізовані державою заходи. Всі заходи щодо деофшоризації економіки треба розділити на дві групи: загальносистемні заходи щодо деофшоризації економіки та інституційні заходи.

Механізм дії загальносистемних заходів полягає у створенні таких умов, за яких використання офшорних механізмів втрачає свій економічний зміст. Наприклад, заходи, спрямовані на зниження податкових ставок, роблять використання офшорних механізмів недоцільними, оскільки вигоди, отримані від ймовірного ухилення, не покривають упущеної вигоди на створення офшорної структури.

Механізм дії інституційних заходів спрямований на усунення наявних недоліків податкової системи, які допускають можливість ухилення від сплати податків, легалізації злочинних доходів і формування системи фінансування тероризму.

Деофшоризацію будемо розглядати як політику держави та різноманітних міждержавних утворень, яка спрямована на запобігання, припинення негативних явищ, що випливають з наслідків офшоризації економіки, та створення спеціальних умов, спрямованих на стимулювання осіб утримуватися від подібної поведінки або добровільно його припинити.

Основними мотивами використання офшорів суб'єктами підприємницької та іншої діяльності, є:

1. Легкість ведення фінансової звітності.
2. Конфіденційність інформації.
3. Преференції, пов'язані з доступністю кредитних ресурсів.
4. Високий рівень банківського обслуговування.
5. Гнучке корпоративне і податкове законодавство, а також відсутність зайвих формальних процедур.

6. Додаткові гарантії захисту прав інвесторів.

7. Можливості податкової оптимізації та агресивного податкового планування.
8. Легалізація доходу, отриманого злочинним шляхом.

З методологічного погляду поведінка економічного суб'єкта з використанням офшорних юрисдикцій може бути поділена на допустиму і неприпустиму поведінку.

Розглядати питання щодо допустимої і неприпустимої моделі поведінки треба в контексті вирішення питань про співвідношення явищ податкової оптимізації і агресивного податкового планування (ухилення від сплати податків).

Зазначимо, що такі проблеми є саме проблемами окремих національних держав, які не здатні створити у себе відповідні умови, і тому стосовно податкової оптимізації – ця проблема повинна вирішуватися загальносистемними заходами.

Неприпустима модель поведінки має таку мету: формально ухилитися від сплати податків, без належних на те підстав; легалізувати дохід, отриманий злочинним шляхом, організувати систему по фінансуванню тероризму або інших протиправних дій.

Водночас треба зазначити, що на подібну модель поведінки загальносистемні заходи не здатні істотно впливати, а аналіз поведінки економічного суб'єкта переслідує неприпу-

стимі моделі поведінки, дозволяє виробити конкретні заходи і механізми приватного впливу.

Також треба зазначити, що часто економічний суб'єкт може дотримуватися одночасно двох моделей поведінки: оптимізації податків і агресивного податкового планування, що особливо актуально для цифрового сектора економіки.

У зв'язку з цим можна виокремити такі моделі поведінки:

1) моделі, які ставлять за мету ухилення від сплати податків, за допомогою використання офшорних структур;

2) моделі неприпустимої поведінки, що ставлять за мету легалізувати дохід, отриманий злочинним шляхом за допомогою використання офшорних структур;

3) моделі поведінки суб'єкта цифрової економіки, що ставлять за мету одночасну податкову оптимізацію та ухилення від сплати податків за допомогою використання офшорних структур.

З метою ухилення від сплати податків з використанням офшорних механізмів мікроекономічні суб'єкти використовують такі елементи, методи і способи [11, 12]:

1. Гібридні схеми невідповідностей (Hybrid Mismatch Arrangements).

2. Створюють складні корпоративні структури – Контрольовані іноземні компанії (КІК) (Controlled Foreign Company).

3. Ухиляються від отримання статусу постійного представництва (Avoidance of Permanent Establishment Status).

4. Використовують механізми трансфертного ціноутворення (Transfer Pricing Outcomes with Value Creation).

5. «Розмивають» оподатковувану базу за допомогою позик та інших фінансових платежів (Base Erosion Financial Payments).

На цей час існує багато різноманітних схем гібридних угод. Наведемо одну з них, яка використовує схему лізингових відношень (рис. 1). Наприклад, «організація А» має намір придбати техніку у власність. Водночас замість того, що б відразу придбати цю техніку від продавця, організація користується «афілійованою» з нею «організацією Б», вступаючи з нею в лізингові відносини. На умовах фінансової оренди (лізингу) «організація А» отримує техніку у володіння і користування, і яку вона може в подальшому використовувати, з метою досягнення економічного результату. Вигодами від використання таких відносин буде те, що сума періодичного викупного платежу буде «розмивати» податкову базу податку на прибуток організації, оскільки викупні платежі будуть кваліфікуватися як додаткові витрати.

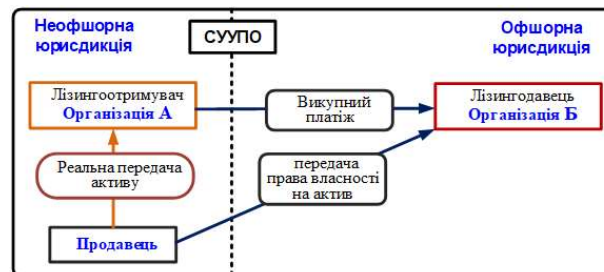

Рис. 1. Схема лізингових відношень

Грошові кошти, виплачені як викупні платежі, будуть згодом виплачені через дивіденди або в будь-який інший фінансовий платіж кінцевому бенефіціару. При цьому з акумульованого прибутку в «організації Б» буде сплачено менший податок на прибуток для організації, менший податок з виплати дивідендів, оскільки «організація Б» резидент офшорної юрисдикції.

Роль СУУПО в наданому випадку полягає в тому, щоб не допустити оподаткування операцій зі сплати викупного платежу у поза офшорної юрисдикції. Також треба враховувати ту обставину, що предмет лізингу підлягає прискореній амортизації, а відповідно «організація А» набуває додаткові податкові вигоди. Додаткові вигоди «організація А» також може отримати, у разі якщо отримала позику в іноземній юрисдикції по меншій податковій ставці.

Одним з показників, що найкращою мірою показує ступінь офшоризації економіки, є показник прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Розглянемо для прикладу декілька країн. Прямі інвестиції з України надано в табл. 2.

Безумовно, на об'єми прямих іноземних інвестицій в офшорні держави з України впливає й політична ситуація в державі, але якщо оцінювати взаємозв'язок між ВВП та інвестиціями, то можна зазначити: за період 2015–2020 рр. коефіцієнт кореляції становить 0,6.

Прямі інвестиції з України [13, 14]

№	Країна	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Британські Віргінські Острови	51,3	57,6	61,0	59,9	33,7	41,2
2	Кіпр	1401,5	1249,7	1214,5	1229,8	1431,4	1093,3
3	Латвія	69,8	68,4	60,9	72,5	73,0	81,1
4	Нідерланди	11,2	10,7	12,3	11,8	11,3	3,8
5	Країни ЄС (Велика Британія не врахована)	1716,8	1562,3	1485,5	1510,2	2351,1	1923,5
Частка прямих іноземних інвестицій в офшорні держави з України		0,61	0,58	0,56	0,58	0,67	0,68

Підбиваючи окремі підсумки нашого дослідження, можна виокремити такі спостереження:

- ступінь офшоризації України знаходиться на достатньо високому рівні та становить у середньому 61 %;
- щорічно через офшорні юрисдикції проходять грошові потоки, які становлять від ВВП від 12 % до 20 %;
- переважна частина грошових потоків, у тому числі які припадають на неофшорні держави, є репатрійованими;
- щорічні втрати бюджету від несплати податків внаслідок офшоризації економіки становлять у відносному вираженні від 0,11 % до 0,35 % ВВП.

Ефективна політика стосовно деофшоризації економіки може бути успішною у тій частині, що здатна мобілізувати істотні фінансові ресурси, які на поточний момент з неї виключені, що надасть імпульс економічному розвитку.

Висновки. Аналіз поведінки мікроекономічного суб'єкта, які використовують офшорні механізми, дозволяє зробити висновок, що основними структурними елементами офшорного механізму є: гібридні схеми невідповідності; складні корпоративні структури; ухилення від присвоєння статусу постійного представництва; механізми трансфертного ціноутворення; фінансові платежі, які розмивають оподатковувану базу тощо. При цьому найбільшим потенціалом в ухиленні від сплати податків, податкової оптимізації має саме мікроекономічний суб'єкт цифрової економіки через особливості прав інтелектуальної власності, як активу, який приносить дохід.

Загальносистемними заходами щодо деофшоризації національної економіки можуть бути такі, які реалізуються за допомогою: суттєвого встановлення пільгового податкового режиму щодо «цифрових платників податків»; створення визнаної державою біржи криптовалют. При цьому в довгостроковому періоді вказані податкові пільги будуть сприяти збільшенню обсягів податкових надходжень. Зазначені загальносистемні заходи можуть бути проведени у відносно короткі терміни.

Список використаних джерел

1. Putting an end to offshore tax evasion. URL : <https://www.oecd.org/tax/transparency/>.
2. Vitvitskiy S. S., Kurakin O. N., Pokataev P. S., Skriabin O. M., Sanakoiev D. B. Formation of a new paradigm of anti-money laundering: the experience of Ukraine. *Management*. 19 (1). S. 354–363. URL : <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/banks-and-bank-systems/issue-375/peculiarities-of-cybercrime-investigation-in-the-banking-sector-of-ukraine-review-and-analysis>.
3. Санакоєв Д. Б., Соломіна Г. В. Концептуальні основи офшоризації фінансового сектору економіки України. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти* : матеріали IV Міжнародної науково-практ. конф., 13 березня 2020 р. Дніпро : ДДУВС, 2020. С. 163–165.
4. Паршин Ю. І. Концептуальні аспекти стратегічного забезпечення сталого розвитку національної економіки. *Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*. 2015.

№ 1. С. 42–46. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vddau_2015_1_11.

5. Паршина О. А., Паршина М. Ю. Аналітична платформа підвищення конкурентоспроможності потенціалу промислових регіонів України. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 48. Ч. 2. С. 153–157.

6. Паршина О. А., Паршин Ю. І., Воскобойник В. О. Концептуальні аспекти забезпечення конкурентоспроможності комплексних систем захисту інформації. Монографія «Проблеми правового, фінансового та економічного забезпечення розвитку національної економіки (галузевий та територіальний аспекти)» / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. Дніпро : Пороги, 2021. С. 194–206.

7. Shaxson N. *Treasure Islands: Uncovering the Damage of Offshore Banking and Tax Havens*. Basingstoke, 2011. P. 273.

8. OCDE (2007). *Offshoring and Employment: Trends and Impacts*. URL : <https://www.oecd.org/sti/ind/offshoringandemploymenttrendsandimpacts.htm>.

9. UNCTAD. *World Investment Report: Annex Tables*. URL : <https://unctad.org/topic/investment/world-investment-report?tab=Annex%20Table>.

10. Financing terrorism: from offshore companies to the charity paradox sea: Practical Application of Science, Vol. III, Iss 8. 2/2015. P. 93-99. URL : <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=740805>.

11. OECD (2015). *Neutralising the Effects of Hybrid Mismatch Arrangements, Action 2 – 2015 Final Report*, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project. OECD Publishing, Paris. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264241046-en.pdf?expires=1618387987&id=id&accname=guest&checksum=BF62032EB659B7FD6CBF8F349E0A6CAD> (дата звернення: 05.04.2021).

12. OECD (2015). *Designing Effective Controlled Foreign Company Rules, Action 3 – 2015 Final Report*, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/designing-effective-controlled-foreign-company-rules-action-3-2015-final-report_9789264241152-en.

13. Національний банк України. Іноземні інвестиції. URL : <https://bank.gov.ua/ua/>.

14. Експорт та імпорт України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/>.

Надійшла до редакції 27.05.2021

References

1. Putting an end to offshore tax evasion. URL: <https://www.oecd.org/tax/transparency/>

2. Vitvitskiy S. S., Kurakin O. N., Pokataev P. S., Skriabin O. M., Sanakoiev D. B. Formation of a new paradigm of anti-money laundering: the experience of Ukraine. *Management*. 19 (1). S. 354–363. URL: <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/banks-and-bank-systems/issue-375/peculiarities-of-cybercrime-investigation-in-the-banking-sector-of-ukraine-review-and-analysis>.

3. Canakojev D. B. & Solomina G. V. *Konceptual'ni osnovy ofshoryzatsii' finansovogo sektoru ekonomiky Ukrainy* [Conceptual bases of offshoring of the financial sector of the Ukrainian economy]. *Mizhnarodna ta nacional'na bezpeka: teoretychni i prykladni aspekty* : materialy IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 13 bereznja 2020 r., Dnipro : DDUVS, 2020. S. 163–165. [in Ukr.].

4. Parshyn Ju. I. *Konceptual'ni aspekty strategichnogo zabezpechennja stalogo rozvytku nacional'noi' ekonomiky* [Conceptual aspects of strategic support for sustainable development of the national economy]. *Visnyk Dnipropetrovs'kogo derzhavnogo agrarno-ekonomichnogo universytetu*. 2015. Vyp. 1. S. 42–46. [in Ukr.].

5. Parshyna O. A. & Parshyna M. Ju. *Analitychna platforma pidvyshhennja konkurentospromozhnosti potencialu promyslovyh regioniv Ukrainy* [Analytical platform for increasing the competitiveness of the potential of industrial regions of Ukraine]. *Prychornomors'ki ekonomichni studii'*. 2019. Vyp. 48. Ch. 2. S. 153–157. [in Ukr.].

6. Parshyna O. A., Parshyn Ju. I. & Voskoboynyk V. O. *Konceptual'ni aspekty zabezpechennja konkurentospromozhnosti kompleksnyh system zahystu informacii'* [Conceptual aspects of ensuring the competitiveness of integrated information security systems]. Монографія «Проблеми правового, фінансового та економічного забезпечення розвитку національної економіки (галузевий та територіальний аспекти)» / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. Дніпро : Пороги, 2021. С. 194–206. [in Ukr.].

7. Shaxson N. *Treasure Islands: Uncovering the Damage of Offshore Banking and Tax Havens*. Basingstoke, 2011. P. 273.

8. OCDE (2007). *Offshoring and Employment: Trends and Impacts*. URL : <https://www.oecd.org/sti/ind/offshoringandemploymenttrendsandimpacts.htm>.

9. UNCTAD. *World Investment Report: Annex Tables*. URL : <https://unctad.org/topic/investment/world-investment-report?tab=Annex%20Table>.

10. Financing terrorism: from offshore companies to the charity paradox sea: Practical Application of Science, Vol. III, Iss 8. 2/2015. P. 93-99. URL : <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=740805>.

11. OECD (2015). Neutralising the Effects of Hybrid Mismatch Arrangements, Action 2 – 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project. OECD Publishing, Paris. URL : <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264241046-en.pdf?expires=1618387987&id=id&accname=guest&checksum=BF62032EB659B7FD6CBF8F349E0A6CAD>.

12. OECD (2015). Designing Effective Controlled Foreign Company Rules, Action 3 – 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/designing-effective-controlled-foreign-company-rules-action-3-2015-final-report_9789264241152-en.

13. National Bank of Ukraine. Foreign investments. URL : <https://bank.gov.ua/ua/>

14. Exports and imports of Ukraine. URL : <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/>.

ABSTRACT

Yuriy Parshyn, Dmytro Sanakoyev, Sofiya Samoylova Offshorization and deoffshorization of economics: international experience and features. It is noted that increasing the competitiveness of national economies and their business structures in the global dimension leads to the use of various offshore schemes, which is an important factor in competition. Offshore is a complex and controversial phenomenon in the world economy, while according to the Organization for Economic Co-operation and Development, a third of the world's assets are located in the world's offshore jurisdictions, through which almost half of world trade passes. It is noted that to a number of such jurisdictions in recent decades can also be added European countries with high taxes, which offer preferential tax regimes for foreign companies, including Switzerland, Luxembourg, the Netherlands and others. Attention is drawn to the fact that as a result of such actions is an outflow of capital to offshore areas, and undermines confidence in governments of non-offshore economies, which significantly reduces the ability to finance socially significant items of budget expenditures of the countries concerned.

The main approach to understanding offshore is partly explained by the fact that offshore is mainly used to evade taxes and legalize proceeds, including through crime. It is noted that this opportunity is used by large multinational companies, which have offices in most developed countries and generate profits in these jurisdictions, while the centers, the accumulation of profits are in offshore jurisdictions. It is noted that one of the indicators that best reflects the activities of transnational corporations is the rate of foreign direct investment. The dynamics of changes in this indicator over seven years is shown. The definition of the term deoffshorization has been analyzed. The main distinguishing features of offshore jurisdictions are given in the generalized form. The main basic elements and their groups of state policy in the field of deoffshorization and mechanisms of their action are indicated. The list of the main motives for the use of offshore by business and other entities is given.

Keywords: *offshore, offshorization, deoffshorization, jurisdiction, economic security.*